

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

EGÉSZ ÉVRE
FÉL ÉVRE16.— K | NEGYED ÉVRE
8.— K | EGYES SZÁM4.— K
—60 K

FŐSZERKESZTŐ:

DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
TELEFON 108—00.

HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Mi lesz az erdélyi földgázzal?

Az erdélyi földgázakciót élénk érdeklődéssel kísérő szakközönség, nem élünk tulzással, ha azt mondjuk, hogy szívszakadva várta az elmúlt év utolsó napját.

Be volt ugyanis ígérve, hogy az állammal a földgáz értékesítése felől tárgyaló bank-szindikátus ekkor nyilatkozni fog, vajjon átveszi-e és milyen feltételek mellett a földgáz kihasználását?

A várva-várt határidő elmúlt és a földgáz értékesítése megint csak holtpontra jutott.

A dolog állásáról itt is, ott is elhelyezett irányzatos tudósítások egyáltalán nem járultak hozzá a földgáz értékesítése körüli rejtély megoldásához, hanem ezek a közreadott hírek egyenesen arra alkalmasak, hogy a tisztánlátást megnehezítsék.

A minden kétséget kizáró hivatalos és illetékes nyilatkozatoknak még egy látszik, nem jött el az ideje. Pedig, ha előbb nem is, de ennek a határidőnek eltelte után itt volna az ideje, hogy a közvélemény tisztán lásson.

Sajnos tudjuk, hogy az ilyen nagy üzlet megkötésének minden fázisát nem lehet a nyilvánosságra bízni, de az állami érdek megvédésének egyik módja volna az, hogy a közvéleményt legalább a fontosabb mozzanatokról idejében tájékoztatnák.

A közvélemény figyelmét a földgáz-kérdésről elterelni nem lehet.

A hivatalos hallgatás győzte éppen meg a szakközvéleményt arról, hogy a közérdeket a *tervszerűtlenség és erélytelenség veszedelme* fenyegeti.

Ez, a közérdeknek meg nem felelő némaság hivta föl éppen a közfigyelmet arra az eshetőségre, hogy a gázkérdés közérdekű megoldását a kulisszák mögött egymással éles harcot vivő hatalmas magánérdekek késleltetik.

A szakközönséget már föltétlenül tájékoztatni kellett volna a két amerikai szakértő véleményéről. Mi már erről egyszer ezen a helyen kifejtettük a véleményünket.

Ma is az az álláspontunk, hogy ezt a szakvéleményt az államnak, mielőtt megkötné az üzletet, *pártatlan magyar szakemberekkel* felül kell vizsgáltatnia. És éppen ezért ezt a szakvéleményt ideje volna, hogy ne csak a szindikátus, hanem a nagyközönség is megismerje.

A véleményét az állam hivatalos szakértői beleringatták abba a hitbe, hogy az erdélyi föld-

gáz legalább is évtizedekre eltart. Ha az amerikai szakértők csakugyan csak egy pár évre becülik a földgáz élettartamát, szükséges volna, hogy az ő érveiket megismerje a közvélemény és felülbíralja a szakközönség.

Ez az amerikai szakvélemény százezrekbe került, amelyet végeredményben az állam fizet meg.

Az amerikai szakértők véleményére, még pedig nagyon is drága véleményére, a külföldi tőke bizalmának fölkeltésére volt szükség, azt mondták.

Azt is hallottuk, hogy a hozzánk nehezen vándorló, angol tőkét a földgázzal csalogatjuk majd ide. Ez azonban most már hiu reménynek bizonyult.

Az angol pénzesoport, mondják, végleg visszalépett az üzlettől.

Mi okozta az angolok elkedvetlenedését? A pesszimiztikus amerikai szakvélemény-e, vagy pedig a szindikátus kebelében dúló versengés?

Beavatottak előre megmondották, hogy az angolok nem fognak nálunk üzletet csinálni.

Ők ugyanis nem ismerik a mi viszonyainkat és hogy azokat nekik már jó előre föl nem tárták a közvetítők, a velük tárgyaló illetékes tényezők, nagy hibát követtek el az állam szempontjából.

Ha most már az állam újra tárgyalni fog egy más pénzesoporttal, ennek a kezében ott lesz az állam ellen az a fegyver, hogy az angoloknak nem kellett a földgáz.

Szakemberek véleménye szerint az *egész gázakció elejétől fogva elhibázott*.

Az állam igen nagy hibát követett el, hogy négy-öt év alatt egyebet sem tett, *csak furt*.

Nem tudjuk kinek a tanácsára furták azt a közel 30 s egynéhány furólyukat, amelyből 23-ban találtak gázt. Azt mondják, hogy a meddő furólyukat nem mindég szakszempontok szerint telepítették.

Ha ez így van, akkor igazán nem csudálatos az egész gázakció kudarca.

Az eredményes furásokra is azt mondják, hogy azokkal is várni kellett volna, amíg a gáz értékesítése felől nem gondolkoztak.

Majdnem 20 furást olyan helyen telepítettek, ahol gázkiáramlások voltak, *tehát geológiai tudás nélkül is tudni* lehetett, hogy ott fognak kapni gázt.

Nem veszélyeztetik-e ezek a céltalanul, idő előtt megnyitott furrások az egyes gáztartókat, vagy műnyelven dómokat?

Komoly szakemberek azt mondják, igen!

És mi a terve az államnak, hogy amikor a

most föltárva levő gázzal sem tud mit csinálni, még folyton furat?

És furat, megnyitattja a gáztartó rétegeket ősrégi gázkiáramlások mellett, ahol bizonyos, hogy nagyobb mennyiségben van gáz.

Nem a legkönnyelműbb politika-e az, hogy ha már nem lehet az erdélyi földgázt Pestre hozni, ha az egész országot fölturkáljuk is, de keresünk a főváros számára gázt.

Utóvégre az állam szegény ahhoz, hogy fölhasználatlan gázok föltárására évenként milliókat költjön. Az egész gázértékesítés és gázfölkutatás körül sajnálattal kell látnunk a *tervszerűtlenséget és az üzleti élelmesség hiányát*.

Nem tudjuk, hogy ez a bizonytalanság és ingadozás a bányászati osztály kitüntetett vezetőjének eltávozásával meg fog-e szűnni?

Szomoruan kell látni, hogy a nagy hangon bementett terminus sem hozott a gáz értékesítésben semmit, csak újabb bizonytalanságot.

Állítólag a szindikátus meghosszabbította még három hónapra az opcióját. Három hónapig tehát a közönség ismét várhat.

Az állam pedig furni fog tovább és megfog nyitni olyan gázterületeket, ameket újra nem képes majd idejében és kelőképpen értékesíteni.

És ami csudálatos, az állam minden irányban szinte meg nem engedhető módon szorítja meg kiadásait, a gázkutatással ellenben az az elv látszik vezérelni, hogy itt semmi sem drága.

Igy lett a gázkutatás az államnak egy igen költséges vállalkozása, amely nagyon kétes, hogy fog-e végeredményben még erkölcsi hasznot is hajtani?

Az állam gondolkozása nagyon nehezen érthető meg.

Öt éve megvan a gáztörvény, de a végrehajtási utasítás még mindég kesik. Csak nem fog egészen addig késni, amíg a gázüzletet nyélbe nem ütük, mert akkor bizony megeshetik, hogy nem lesz már rá szükség?

A gáztörvény végrehajtási utasításának ki nem bocsátása igen sok jogos magánérdeket sért.

Az állam jóllehet tehetetlen a földgázzal, mégis ha valaki kútfúrás közben gázt tár föl, azt nem engedi fölhasználni még mezőgazdasági világitásra sem.

A legrövidlátóbb politika kell ahhoz, hogy ilyen dolgok megtörténjenek. A monopóliumra hivatkozva, egyszerűen a földbe zárni, vagy nem engedni fölhasználni egy energiaforrást!

Az állam tehát nemcsak hogy nem tudja értékesíteni, hanem még a kihasználását is megakadályozza és *hatóságaival fölőslögesen zaklatja azt a szerencsétlen kútfurót, vagy téglagyárost, aki furásközben véletlenül gázt fakasztott a vízzel. És ezzel a néhány köbméter gázzal dehogy is engedne az állam kivilágítani egy gazdaságot!*

Igy válik a gáz nem áldásává, hanem átkává az ország közönségének.

Éppen ezért az érdekeltek aggódva várják a gáztörvény végrehajtási utasítását, hogy vajjon az meg fogja-e szüntetni, vagy pedig még tetézni fogja ezeket a kirívó méltánytalanságokat?

Maga a gáz értékesítésének kérdése sem olyan rettenetesen nehéz, mint azt szeretnék feltüntetni.

Ha nincs a mezőségben annyi gáz, hogy azt országosan ki lehetne használni, akkor hozzá

kell látni annak helyi kihasználásához addig, amíg a fölszabadított gáz ki nem szakítja a kútak elzáró szelepeit.

Ott van a kinoseket rejtegető Érchegység. Föl kell annak bányászataát olcsó energiával segíteni! Teremtteni kell ipart.

Igazán, csak meg kellene mozdulni és nem lenne szabad engedni, hogy ez a rengeteg kincs évről-évre kihasználatlanul ki legyen téve a veszélynek.

A gázértékesítésről számtalan tervet vetett föl már eddig is a közvélemény. Az O. M. B. és K. Egyesületen kívül eddig már minden testület megnyilatkozott.

Akármelyik terv méltó a megfontolásra.

Ennyi terv mellett érthetetlen, hogy az államnak nincsen terve?

Az állam érdeke azt kívánná, hogy minden életrevaló eszme megfontoltassék. Az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy csak bizonyos vélemények hallgatattak meg.

Ez az oka nagyrésztben az akció sikertelenségének is.

A földgázt állami monopóliummá tenni csak azzal volt indokolható, hogy az állam ezt a nemzeti kincset a köz érdekében a leghelyesebben lesz képes értékesíteni.

Sajnos, az a vélemény kezd kialakulni, hogy az állam még a magángazdaság javára is nehezen fogja ezt a kérdést megoldani.

Ilyen viszonyok mellett, kellő ellenőrzéssel, a bányászkodási szabadság elve alapján is többet használt volna ugy a magán, mint a közzgazdaságnak a gáz, mint fog a monopóliummal.

Igaz, akkor kevesebb gáztudósunk lett volna, de örvendetesen megszorodott volna a bányászó és néhány millióval több lett volna az államszágon.

Mert hisz öt év óta már 6—7 milliót elfurtak gázra.

A bányahatósági tisztviselők második országos szaktanácskozása.

(VI. folytatás.)

Természetszerűleg a bányahatóság a vállalatok munkásfelfogadási, alkalmazási jogába ezidő szerint évek óta meghonosodott gyakorlatról lévén szó, nem avatkozhatik bele, de tekintettel a naponként érkező tömeges panaszokra, kötelelesszerűen bírálát tárgyává teszi a vállalkozói rendszer ama tulkapását, hogy a vállalkozók közül többen nem a vállalt munkán igyekeznek jogos anyagi hasznot szerezni, hanem a munkásokon törekszenek modern és jó közigazgatás mellett meg nem engedhető közvetett utakon és módon anyagi hasznot elérni. Teszik pedig ezt a vállalkozók oly módon, hogy munkásaiknak előlegül nem pénzt, hanem sokszor silány élelmiszert s főleg szeszes italokat adnak, fizetéskor pedig a már kiadott s a munkás által elfogyasztott italt és élelmicikket számítják fel oly aránytalanul, hogy a munkásnak alig-alig jut pár korona fizetés.

Ezt annál könnyebben teszik, mert a munkásoknak kiadott élelmi s főleg italelőlegekről feljegyzést nem, vagy csak rendszertelenül vezetnek, bizva a munkásoknak írni-olvasni nem tudásában. Kereset kiszámításnál ha a munkás javára bérkijárandóság mutatkozik, a napszámért kisebbítik, úgy hogy a munkásnak nem szabad keresete, hanem adóssága

lesz. A vállalkozók az esetleg elégedetlenkedő, vagy felszólaló munkást azután még felmondás nélkül el is kergetik, sőt tetteleg is bántalmazzák. A vállalkozók nagyrésze éppen úgy, mint az általuk felfogadott s tulnyomólag a munkásság legalsóbb rétegeihez tartozó munkások alacsony értelmiségük és egyéb okok miatt igen nehezen fegyelmezhetőek, sok gondot adva ezzel nemcsak a felelős üzemvezetőknek, hanem a bányarendészet feletti örökösre elsősorban hivatott bányabiztosságnak is. A vállalkozói rendszer nagy arányokban való kifejlődése hibáival együtt amint hazánk bányászati viszonyait ismerem, mondhatnám, zsilvölgyi specialitás. Oka a bányák feletti rohamos fejlődése, a munkásházak hiánya s a zsilvölgyi bányák tulnyomó részénél divó kézi tömedékeléssel járó fejtési rendszer. Elsősorban az én feladatomban és kötelességem lesz, amint nagyfokú elfoglaltságom megengedi, a rendszer kinövéseit az eddiginél is még jobban megnyirbálni s e téren is a támasztható követelményeknek megfelelő rendezett állapotokat teremteni.

Itt csak arra kérem mélyen tisztelt szaktársaimat, igyekezzenek odahatni, miszerint a vállalkozói rendszer kerületükben ne verjen olyan mély gyökeret, mint a petrozsényi kerületben, főleg pedig ne azon hibákkal, melyeket fent azért batorkodtam szaktársaim előtt teljes nyíltsággal feltárni, hogy annál szembeötlőbbé tegyem a vállalkozói rendszer főként bányarendészeti szempontból méltán jogos kritika tárgyává tehető hátrányait, gyengéit. Ismerve a fent jelzett hibákat, tisztelt szaktársaimnak a jövőben mindenestre könnyebb lesz ezen hibák elharapódzását meggátolni, mint azokat meggyökeresedésük után most a petrozsényi kerületben egyszerre kiirtani, ahol ezidő szerint a radikális eljárásra az előfeltételek is hiányoznak. Ezen előfeltételek volna:

1. Az iszap-tömedékelés nagyobb mérvben való alkalmazása.

2. Kellő számú munkásházak építése.

3. Nagyobb kínálat szakképzett munkásokban, mely utóbbinak hiánya viszont nem kis mértékben a zsilvölgyi drágaságban keresendő. Amilyen mértékben fognak ezen úgy a vállalatok technikai vezetősége, de főként a bányabiztosság által szorgalmazott előfeltételek megvalósulni, olyan mértékben lehetséges lesz a vállalkozói rendszer egyes szembetűnő fogyatkozásait kiküszöbölni s magát még a fenti hibák nélkül sem igen kívánatos vállalkozói rendszerként minden rázkódtatás nélkül mindinkább szűkebb térre korlátozni, végcélul tűzve ki annak teljes kiszorítását, vagy legalább is oly módon való átformálását, hogy ellene jogos panasz ne legyen emelhető.

A petrozsényi bányabiztosság kerületében a tömedék-anyag fejtését és általában a tömedékelés munkáját a bányavállalatok vállalkozókra bízák. Ujabbán a bányavállalatok a tulajdonképpeni bányá-

munkák (fejtés, aknamélyítés) végzésére is fogadnak fel vállalkozókat, akik a teljesítendő bányamunkát felvállalván, u. n. vállalkozói munkásokat állítanak munkába. Ezeket a munkásokat azután a vállalkozók fizetik. Megtörtént több ízben, hogy a vállalkozók nagyon alacsony árban vállalván a teljesítendő munkát, vállalkozásukba belebuktak olyannyira, hogy munkásaikat fizetni nem tudták. Sok esetben a vállalkozók a bányavállalatoktól felvett előlegeket a munkások esedékes bérének kifizetése nélkül saját céljaikra fordították. Ilyen esetben a munkások, mert biztosítékot a vállalatok a vállalkozóktól nem kívánnak, teljesen fedezetlenül állottak bérkövetelésükkel. A munkások természetesen a bányahatósághoz folyamodtak jogsegélyért, a bányahatóság közbenjárására egyes kivételes esetekben sikerült a bányavállalatoknál keresztülvinnie, hogy a munkásokat, jöllehet a vállalkozó a vállalati összeg erejéig már a bányavállalatától kielégítést nyert, kifizették. Előfordult azonban az is, hogy az ügynek ilyen békés uton történt megoldása főleg a felvigyázói személyzetre vonatkozólag nem sikerült s ez esetben a bányahatóság kénytelen volt a követeléssel fellépő egyéneket perre utasítani. Mint érdekes dolgot felemlíthetjük, hogy az I. foku bíróság a munkások követelését megítélvén, annak megfizetésére vállalkozót nem csupán egyedül, hanem a bányavállalattal egyetemben kötelezte, indokolásképpen azt hozván fel, hogy a bányatörvény szerint a bányavállalkozó a törvények megtartásáért felelős s módjában lett volna arról gondoskodni, hogy a vállalkozó, ki a munkát alvállalatba vette, biztosítékot tegyen le, hogy ezáltal a munkások bérkövetelése fedezve legyen. Mert a vállalat azt a gondoskodást elmulasztotta, a munkások bérének megfizetésére kötelezendő volt.

Hogy a vállalkozói munkások bérkijárandósága a vállalkozóval szemben biztosítást nyerjen, intézkedniök kellene a bányahatóságoknak, hogy a bányavállalatok felszólíttassanak hogy lehetőleg biztosíték nélküli vállalkozót ne fogadjanak fel, vagy hogy a vállalkozónak járó vállalati összegből az esetleges károk megfizetésére egy bizonyos százalék biztosíték gyanánt visszatartassék. De ezen tulmenőleg is oda kellene hatni, hogy a vállalkozói munkásokat a vállalkozó bemondása alapján maga a vállalat fizesse ki, vagy legalább a munkások fizetésekor (melynek hetenként kellene történnie) a bányavállalat egy tisztviselője ellenőrzőként jelen legyen, akinek kötelessége volna arról meggyőződni, vajjon a vállalkozó kifizette-e munkásainak esedékes bérét? Célszerűnek vélném a vállalkozói munkások bérfizetésének közgazgatási megelőző óvintézkedésekkel történendő biztosítását azért, mert a vállalkozó igen nagy része szegény ember, akiken a bíróságok a bérkövetelés tárgyában hozott marasztaló határozata fedezet hiányában végre nem hajtható. A munkás tehát, ha perel, végeredményében nemcsak követelését nem kapja meg, hanem tárgyalásokon való megjelenés miatt elmulasztott munkanapokra elesik a keresettől.

Szivattyukat és mérlegeket

gyárt mint különlegességet és legnagyobb rak-
tárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

Árjegyzék ingyen
és bérmentve

Garvenswerke Wien, II., Handelsquai 130

Nézetem szerint a bérkövetelések ily módon való biztosítása annál inkább helyén való, mert a jó közigazgatás egyik főkövetelménye, hogy a közigazgatás ellenőrzése alá tartozó vállalatoknál a munkások a bérjárandóságot az esedékesség idejében minden idővesztéssel járó, különös hatósági beavatkozás nélkül megkapják.

A szaktanácskozmány Albert Ferenc főbányabiztosnak fenti előadását tudomásul veszi s utal arra, hogy az ált. bányatörvény 187. § a megállapítja a bányatulajdonos, vagy képviselőjének felelősségét.

(Vége köv.)

✂ HAZAI HIREK. ✂

Kitüntetés. Ófelsőge, a személye körüli magyar miniszteri előterjesztésére *Kellner Aurél* selmecbányai művezető altisztet végleges nyugalomba helyezése alkalmából a kincstári bányászatnál teljesített sok évi hű és odaadó szolgálata elismoréséül a koronás ezüst érdemkeresztrel tüntette ki.

Egy alvó egyesület című mult heti vezércikkünknek mindenfelé élénk visszhangja támadt. Szokatlan érdeklődés és helylyel-közzel az egyesület sorsáért való aggodás nyilvánul meg abban a számos levélben, melyeket cikkünk megjelenése óta hozzánk intéznek. Jól esik e levelekből és cikkekből álláspontunk helyességét konstatálnunk, egyelőre azonban megelégszünk e megállapítással anélkül, hogy a nyilvánosságra szánt irásokat közreadnók.

Nem adjuk ki az érdekes leveleket és cikkeket, mert — hüen a cikkünkben kifejtett álláspontunkhoz — nem „kiélesíteni“ akarjuk az ellentétes áramlatokat, hanem meggondolásra akarunk inteni. Már pedig a levélírók nagyobb része tisztán személyi természetű okokkal magyarázza az egyesület dekadenciáját s e kérdések idő előtti nyilvános feszegetését nem tartjuk se célravezetőnek, sem pedig ildomosnak. Vitassák meg e kérdéseket ott, ahová valók: magában az egyesületben. És ha itt nem juthatnak szóhoz azok, akik az egyesület mostani életével nincsenek megelégedve, akkor, de csak akkor, tisztázódjanak ám lapunk hasábjain az ellentétes áramlatok, amíg az üdvös és általánosan óhajtott eredmények be nem következnek.

Délmagyarországi Mangánbánya Társulat. Aradról írják lapunknak: A porosz tőkével alakult Délmagyarországi Mangánbánya Társulat, amely a gróf Wenkheim-féle vasbányákat vette bérbe, nem a legjobb kilátásokkal kezdte meg az üzemét. A vállalat 30 évre bérlé

bányákat évi 27.000 korona bérért; a görög szertartású püspökséggel a bihari vas- és mangánbányákra vonatkozó bérleti szerződést csak egy évre kötötték meg. A vállalat igazgatósága Monyházán székel.

A nagy befektetések, a magas évi bér és adminisztrációs okok miatt a kitermelt érc önköltségi ára jelenleg oly magas, hogy értékesítése nehézségekkel fog járni; az érc eladására vonatkozó tárgyalások egy nagy vasipari vállalatunkkal megindultak. Az iparvágány meghosszabbításának tervét elejtették. A kitermelt ércet egyelőre a bányatelenen raktározzák.

Elhanyagolt bányák. A zalatnai bányakapitányság 10 korona elsőfoku pénzbírsággal sújtja a Káptalani Szt. Háromság bányatársulat részvényeseit, mert a Pojana község határában fekvő Szt. Háromság és Virf Fericsol Szt. György védnövi bányatölteit a korábbi felhívás dacára sem helyezte üzembe. További üzemelhanyagolás esetén másodfoku büntetés alkalmazása után elvonja a jogositványokat.

A zalatnai bányakapitányság 15 korona másodfoku pénzbírsággal fenytette meg a Nagykirnik fenytosi Kapros szt. György cégű bányatársulatot, mert a Verespatak határában fekvő „Kolesár Samu“ védnövi bányatölkén az üzmet következetesen elhanyagolta. További üzemelhanyagolás esetén elvonják a jogositványokat.

Petroleumforrás Egbellen. Szakolcáról azt a feltűnést keltő hirt jelentik, hogy az egyik furólyuk 170 méteres mélységben petroleumréteget tárt fel, melyből állítólag bőségesen ömlik az olaj. A tudósítás egyébként a következő: Az egbelli gázkutatásnak e hét elején jelentős eredménye lett. Szombaton a furás folytatásánál petroleumnyomok jelentkeztek a furólyukban, hélfőn pedig már dus petroleumforrásra akadt az üzemvezetőség. A fölfedezésről távirati jelentés ment a pénzügyminiszterhez, a honnan rendeletileg intézkedtek, hogy a petroleumforrás környékét az érdeklődők elől elzárják. Az esemény hirt minden titkolozás ellenére elterjedt a vidéken, ahol az üzemvezetőség emberei az üres hordókat mind megvásárolták a forrás anyagának fölfogására. A petroleum bő mennyiségben folyik a furólyukból, a honnan állítólag a földgáz ereje hajtja ki. Mennyiségéről egyelőre nem lehet tájékozódást szerezni, de abból a körülményből, hogy már napokkal ezelőtt előkészületeket tettek a petroleumforrás anyagának fölfogására, arra lehet következtetni, hogy a szakörök a legjobb reményekkel tekintenek az egbelli furás eredményei elé. A hivatalos közegekből alakult bizottság a mult hét végén elutazott. A telepre az üzemvezetőség a főnnálló tilalomra való hivatkozással senkit sem enged be. A föltárt első petroleumréteg állítólag 170 méternyi mélységben van. Jelenleg hordókba gyűjtik a kőolajat és várják a felsőbbiség utasítását. A petroleumot legközelebb megvizsgálják. Pénzemberek, sőt egyes petroleumfinomítók és gyárosok megbizottjai állandóan érdeklődnek a környéken. A petroleumforrás termelőképesége egyelőre persze bizonytalan.

Luftfilter

baut als **G. A. Schütz**
 besondere Maschinenfabrik
 Spezialität Abt.: Luftfilterbau
Wurzen, Sa.

A marosujvári előtött sóbányából folytonos üzemen szivattyúzzák a vizet. Nemrég két újabb nagyméretű szivattyút szereltek fel s ha nagyobb üzemi zavarok meg nem akasztják a munkát, egy év alatt viztelenítik a bányát.

Az üzemen volt Rudolf bánya felett süllyedések eddig még nincsenek s valószínű, hogy nem is lesznek. A süllyedések az üzemen kívül helyezett régi tárnák felett történtek; ezeknek betömése már megkezdődött. A vasutpálya, mely az előtött régi tárnák felett vezetett, sok helyen a bányákba süllyedt s a katasztrófa éjjelen benrekedt két mozdony és negyven teherkocsi most a földet hordja a Banea hegységéből. A betömés a legszorgosabb munka mellett is évekig el fog tartani.

Az új vasút — mely az új fürdőtelep szélén a liget mellett megy a vasuti állomásig — már közeledik a befejezéshez. Már a síneket rakják s januárban átadják a forgalomnak, a só szállítása akkor teljes mértékben megkezdődik. A Stefánia-bányában az árvíz óta folyton dolgoznak s rengeteg kész anyag vár elszállításra. A Stefánia-bánya igen nagy méretű s további feltárásokat eszközöltek.

A sószállítás a vasuti állomáshoz most két teherautóval történik, ez azonban elenyésző kicsiség a rendszeres szállításhoz viszonyítva.

A Jobbágyi-i kőbányák r.-t. (Szolnok) december 21-iki rendkívüli közgyűlése az alaptőkét 250.000 koronáról 320.000 koronára emelte fel s elhatározta a Pásztói kavicsbánya és mátraszöllösi bazalt-kőbánya r.-t. pásztói kavicsbányájának és összes felszerelésének becslés alapján való átvételét. A pásztói kavicsbánya r.-t. az így átvett ingatlanok és felszerelések értéke fejében Jobbágyi-i kőbányák részvényeket kap.

A Teudloff-Dittrich-gyár r.-t. kispesti új gépgyára már üzemen van. A gyár 15 ezer négyzetöl területen épült és teljesen modern felszerelésű. Az investíció több millió koronára rug. Az új gyár felüli mindazoknak a cikkeknek készítését, melyeket az üzemen kívül helyezett szivattyúgyár és a régi budapesti Teudloff gyártelep állítottak elő. A vállalat az Angol-Osztrák Bank égisze alatt működik.

Bányászati és kohászati találmányok. *Bejelentések Andersson Axel G. mérnök Stockholmban. Eljárás szulfidércnek a pörköltést megelőző kezelése. Dekker Nicolas Henri vegyész Párisban. Eljárás fémek elektrolitikus úton való nyerésére. — Dellwik-Fleischer Wassergas Gesellschaft m. b. H. cég Frankfurtban. Eljárás gáz előállítására bitumentartalmú tüzelőanyagokból fejlesztő aknában szakaszos üzemen. Pollacsek Emil vegyész Florenében. Eljárás az időjárásnak ellenálló és alakját megtartó szénttüzelőanyag előállítására.*

Megadott szabadalmak. Meinhardt Vilmos okl.

bányamérnök, bányafőfelügyelő Ajkán. *Hajtás szállítócsatornák és hasonlók számára. — Nay és Róna cég Budapeston. Raktóberendezés közúti teherkocsikkal — Eisenmann Franz vasmű igazgató Neudékben. Berendezés fémek, különösen acél, folyvas és öntöttvas hőtágalmatlanítására. — Kolowratnik Rudolf technikus Peggauban. Eljárás brizáns robbantószerkezt előállítására pikrinsavból.*

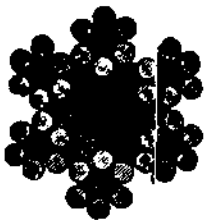
A katonai löporgyár ellen. Lapunk egy régebbi számában megemlékeztünk már arról, hogy Magyaróváron katonai löporgyárat szándékoznak felállítani. A terv ellen most állást foglalt a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége; az igazgatóság legutóbbi ülésén Gratz Gusztáv dr. ügyvezető igazgató referál arról az előterjesztésről, melyben a szövetség a löporgyár tervére ellen tiltakozik. Abból az elvi álláspontból indul ki a szövetség, hogy a katonai üzemek növelése a magángyárak kárára nem kívánatos és azzal a kérelemmel fordul a kereskedelmi miniszterhez, hogy amennyiben a katonai kincstár a terve megvalósíttatná, a magyar magángyárak eddigi részvételére a katonai szállításokban biztosíttassék. Az ellen a terv ellen pedig, hogy a tervezett gyár robbantószerkezt gyártására is berendezkednék, a leghatározottabban állást foglalt a szövetség, mert az a meglévő négy magyar robbantószerkezt gyár érdekeit a legnagyobb mértékben veszélyezteti. Weiss Minfréd és Veith Béla hozzászólása után az igazgatóság elhatározta, hogy az előterjesztés értelmében beadvánnyal fordul a kereskedelmi miniszterhez.

A nyitramegyei gázmező. A december huszonharmadiki nagyszabású földgázkitörés óta Egbben ismét folytatják a furómunkálatokat. A furás közelében már régebbi idő óta három kisebb gázkut van; érdekes, hogy ezekre a százhatvan méter mély furólyuk folyton változó termelőképessége hatással nincsen, amennyiben ezekből állandóan változatlan mennyiségben ömlik a gáz. A decemberi nagy kitörés jelentékeny kárt okozott a furómunkálat körül. Darabokra szakgatta a tetőt, amely a gázkut felett volt, megrongálta a belső csövet. A megrongált részeket már sikerült kijavítani. Minthogy a múltkori gázkitörések megismétlődése miatt robbanástól lehet félni, az üzemezetőség a telepet az érdeklődők elől elzárta. Szakkörökben és a környékbeli magyar és osztrák iparvállalatok részéről nagy érdeklődés nyilvánul meg az egbelli gázmező iránt. Az üzemezetőség a földgáztelep iránt érdeklődőket a kolozsvári magyar királyi kutató bányahivatalhoz utasítja, melynek egyik kirendeltsége az egbelli üzemezetőség. A földgáz vegytani megvizsgálása most van folyamatban s az eredmény még nem ismeretes. Az új vizsgálat fogja majd megállapítani, hogy a földgáz metán tartalma 86 százalék maradt e a kitörés után is, vagy pedig esetleg közeledett értékben az erdélyi földgázhoz az amerikaiál jobb összetételéhez?

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. TELEFON: 60-11, 60-12, 60-13, 60-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek,
◆◆◆◆◆ szerelvények stb. ◆◆◆◆◆

Szállítások. A kőrmöcbányai m. kir. bányahivatal részére szükséges 31.239 vas- és acélszállítására a november 30-iki árlejtés alapján 25-15 korona egységáron, 7856 korona összeggel *Kachelmann Károly és fia cég* (Vihnye-Peszerény) nyert megbízást.

A *selmezbányai m. kir. bányagazgatóság* által 1913 december 23-án tartott versenytárgyalása alapján szállít: Meller Ignác és társa o'ajgyára, Győr, 350 q kétszer finomított égő *repeolajat*.

A *hodrusbányai m. kir. bányahivatal* által 1913 december 10. és 20-án megtartott versenytárgyalása alapján szállít: Conrad és Tsa, Budapest, 800 q nyersolajat. Kachelmann Károly és fia gépgyárosok Vihnye-peszerény: zuzóvas: Hodrus 115 q Vihnye 30 q, talpvas: Hodrus 30 q, Vihnye 10 q, köpülemoz: Hodrus 3 q, Vihnye 15 q, zuzónyil acélból: Hodrus 10 q, Vihnye 5 q, zuzómeles teljesen kikészítve: Hodrus 225 q, Vihnye 1 q, zuzóvashüves: Hodrus 6 q, Vihnye — q.

Árjegyzéke a besztercebányai m. kir. rézpörölyhivatal kovácsolt és hengerelt rézgyártmányainak. Érvényes 1914 évi január hó 6-ától. Mosó- és pálinkakatlanok, mosótál, süvegek és ezekhez hasonló mélyített gyártmányok: 400 mm-ig 100 kg. 248 korona. 400—800 mm-ig 100 kg. 242 korona. 800—1100 mm-ig 100 kg. 272 korona. 1100—1200 mm-ig 282 korona. 1200—1300 mm-ig 100 kg. 302 korona. Takaréktűzhelyűst 100 kg. 258 korona. Kacsula 9—12 mm-ig 100 kg. 235 korona. Kacsula 13—28 mm-ig 100 kg. 225 kor. Kazánfenék 100 kg. 230 korona. Rudrész négyszögletes 100 kg. 222 kor. a Ócskaréz 100 kg. 146 korona. Árengedmény. Árak helyt Besztercebánya vasuti állomás. 50 kg-ot meghaladó rendelés esetén az áruk a vevőfél vasuti állomására bérmentve szállíttatnak.

A m. kir. főfémjelző és fémbevitel-hivatal hivatali helyiségeit az V., Sas-utca 11. számú házba helyezte át.

KÜLFÖLDI HIREK.

A galíciai nyersolajipar.

Borislav. január 12.

Az 1913. évvel az osztrák nyersolajipar kedvező periódusba jutott. Az elért eredmények, dacára a háborus időknek, mozgósításnak és a sivár pénzügyi helyzetnek, teljes mértékben kielégítőek, amit a termelők főképpen a galíciai országos szervezetüknek köszönhetnek. Amikor ez a szervezet 1908-ban az állam égisze alatt megalakult, a nyersolaj ára, a termelés rohamos növekedése következtében, minimálisra süllyedt. Am azóta gyökeresen megváltoztak a viszonyok, amit a következő tények illusztrálnak: 1909-ben a *tustanowicei* és *boryslawi* termelés 208.000 ciszternával elérte a kulminációt; e horribilis mennyiség pénzben körülbelül 33 millió értéket képviselt, 1913-ban a termelés 108.000 ciszternára csökkent, amely mennyiség

KRAYER
FÉLE
**ROZSDAVÉDŐ
HIDFESTÉK.**

PATIN

KRAYER E. ÉS TÁRSA
CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK
FESTÉK-KENEC-LAKK-GYÁR
BUDAPEST (KRAYER FÉSTÉKUDVAR)
VI., Váci-ut 31.

(1064/23)

102 millió korona értéknek felel meg. Tehát dacára annak, hogy a termelés quantitative felére csökkent, a termelés értéke megháromszorozódott.

A jól megalapozott szervezetnek, a kedvező alakulásnak és a tustanowicei termelés csökkenésének természetes következménye volt, hogy fokozottabb mértékben fogtak újabb feltárásokhoz, főképpen a borislawi területen; kutató furásokat végeztek Bitkownon, Perekinskon, Potokon, Opakon és Klimkowkon. A borislawi területeken korábban már végeztek furásokat, amelyeket a gyenge eredmény, vagy tejes eredménytelenség miatt már aránylag kis mélységben hagytak abba, Ratoczynán is voltak ilyen félbenmaradt furások; azóta a furótechnika annyira tökéletesedett, hogy a régi furásokat újból megnyitották és folytatták. Csaknem minden irányú kísérlet várakozáson felüli sikerrel járt. Az új területek jövője óriási, mert az olaj már 300 méter mélységből ömlik és egy-egy furás naponként 2—3 waggon olajat ad, amelynek minősége, a gazdagabb benzintartalom miatt jobb, mint a régebbi területeké.

A legutóbb feltárt területek azonban a tustanowicei források bőségét még nem érték el, ez utóbbi területen az 1913-ik évben 18.000 waggonnal kevesebbet termeltek, mint az előző évben s ezzel szemben a borislawi és más új feltárások csak 7000 waggont adtak, úgy hogy a múlt évben a termelés csökkenése vég-eredményben 11.000 ciszterna volt.

Az újabb feltárási munkálatokat főleg tőkeerős konzorciumok eszközlik, amelyek főleg külföldi tőkésből állanak. Az angolok és németek mellé, akik milliókat investáltak már Galiciában, újabban a franciák csatlakoztak; leggyengébben az osztrák tőke van érdekelve.

A termelés fejlődését és az árak alakulását 1906-tól 1913-ig az alábbi adatok tüntetik fel: 1906-ban az össztermelés 76.000 ciszterna volt, azután fokozatosan növekszik a termelés és 1909-ben 208.000 ciszternára emelkedik, ezzel szemben az olaj ára 259 koronáról 155 koronára esett. 1909-től a termelés fokozatosan 110.000 waggonra csökkent, míg az olaj ára emelkedik és 1913-ban 813 koronát ér el.

Anyagvizsgálatokat

és analyseseket agyag, quarc, kaolin és más kerámiai bányatermékekre elvállal a

Magyar Ágyagipar kiadóhivatala Debrecen.

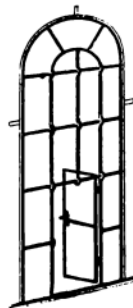
Farkas-féle idomvasablak

a legjobb,
legerősebb,
legolcsóbb.

FIGYELEM a merev össze-
építésre! ::

FIGYELEM az üvegszorító
oslapokra! ::

Költségvetés díjtalan!!!

(1068/14)

Farkas és Társa vasszerkezeti
gyár ::
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 8.

DEUTSCHER BERICHT. **INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.**

Petroleumquelle in Komitate Nyitra? Aus Szabolca wird gemeldet: Die Bohrungen nach Erdgas, die in der Ortschaft Egbell im Zuge sind, ergaben anfangs voriger Woche ein überraschendes, günstiges Resultat. Als man Samstag die Bohrarbeiten forsetzte, tauchten Petroleumspuren auf; aus diesem Grunde wurde die Bohrung eifrigst und rüstig weiterverfolgt und Montag stiess man eine ergiebige Petroleumquelle an. Das Finanzministerium, welches von dem Ereignis telegrafisch verständigt wurde, soll — angeblich — Veranlassung getroffen haben, dass die Umgebung der Quelle bewacht und das Durchschreiten derselben Fremden untersagt sei.

Das Geheimnis wurde jedoch trotz der Geheimhaltung rasch in der Umgebung bekannt u. zw. schon aus dem Grunde, weil die Betriebsverwaltung allerlei leere Fässer, die etwa feil waren, zwecks Auffangen des Öls ankauft. Das Öl strömt in ergiebigen Mengen aus dem Bohrloche. Eine spezielle Fachkommission wurde an Ort und Stelle entsandt, der die Aufgabe zufällt, eine sorgfältige Untersuchung einzuleiten. Fremde werden strengstens ferngehalten.

Die erste Petroleumschichte soll in einer Tiefe von 170 Meter angebohrt sein; nun sammelt man das Öl in Fässern und wartet Massnahme der oberen Leitung. Finanziers, Fabrikanten und überhaupt alle in Petroleumangelegenheiten interessierten Kreise, bieten alles mögliche auf um eingehende Daten zu bekommen.

Die Kupfergrube der Ungarischen Allgemeinen Kreditbank. Die Dobsinaer Kupferwerke Aktiengesellschaft die von der Ungarischen Allgemeinen Kreditbank zwecks Ausbeutung der Dobsinaer Kupfergrube ins Leben gerufen wurde, hat bereits die Vorarbeiten begonnen und die Investitionsfonds in Anspruch genommen. Dieses Unternehmen wurde 1911 gegründet und mit einem Grundkapital von 1,750.000 Kronen dotiert. Unlängst haben ausländische Fachleute in der Dobsinaer Grube Probarbeiten vorgenommen, die zufriedenstellend ausgefallen sind.

Investitionen in Környe. Wie man uns aus Tatabánya meldet, arbeitet die Bergwerksgesellschaft eifrigst an der Vervollkommnung ihres Betriebes, den sie schon auf neuer und moderner Grundlage umgeändert hat.

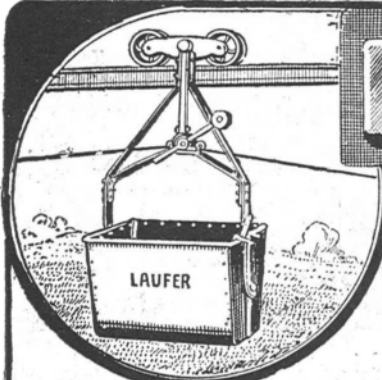
Das Abteufen des Luftschachtes ist bereits zu Ende, das Montieren des Ventilators ist im Zuge und die Umänderung der Förderanlage und Fördermaschinen für elektrischen Betrieb dürfte binnen kurzem vollkommen bewerkstelligt sein. Bald wird der Betrieb in entsprechend vergrössertem Massetabe wiederangehen und die Produktion bedeutend zunehmen.

Die elektrische Grubenbahn der D. D. A. G. Wie wir bereits berichtet haben, ist die D. D. A. G. damit beschäftigt, die für Koklentransporte von Pécs und Szabolcs nach Úszög dienenden Grubenzüge für elektrischen Antrieb umzuändern, damit die Transporte leichter von statten gehen können. Ausserdem wird von dem Schrollschachte aus eine neue Linie gebaut. Sämtliche Arbeiten werden eifrigst verfolgt; selbe sind bereits derart fortgeschritten, dass man schon in Mai eine Probefahrt unternehmen will. Die Säulen für die elektrische Leitung sind bereits aufgestellt und der grösste Teil der zum Betriebe erforderlichen Maschinen liegt an Ort und Stelle.

Das Erdgas von Egbell. Die Bohrarbeiten auf dem Gebiete von Egbell sind seit dem 23. Dezember in vollem Zuge. Wie wir bereits berichteten, hat damals ein starker Gasausbruch stattgefunden, der Schaden anrichtete. Der Bohrturm wurde ausser Gebrauch gelegt und die Röhre wurden durchwegs beschädigt. Die Mängel wurden jedoch bereits alle beseitigt. Wir wollen noch folgenden bemerkenswerten Moment erwähnen. In der unmittelbaren Nähe des Bohrloches, aus welchem die Explosion erfolgte, befinden sich 3 kleine Gasbunnen, auf welche die Explosion nicht den geringsten Einfluss übte und die daher die gleiche Gasmenge zu liefern fortsetzen.

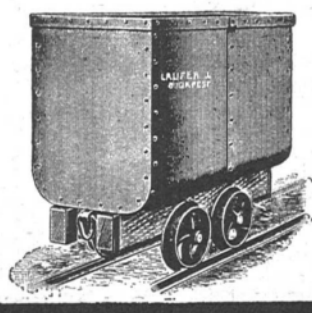

Die in der Nähe liegenden österr. und ung. Unternehmen legen ein lebhaftes Interesse für diese Gasbrunnen an den Tag. Die chemische Untersuchung des Gases ist eben im Zuge, das Resultat wird daher erst in der nächsten Zukunft bekannt werden. Vor der Explosion war der Methangehalt 86%. Nun wird es sich bald herausstellen ob das Verhältnis trotz der Explosion dasselbe geblieben ist.

Dividende der Aktengesellschaft Dynamit Nobel. Laut Meldungen aus Wien, wird obige Gesellschaft trotz der schwankenden, schwierigen Lage des Vorjahres, den dank insbesondere bei den chemischen Produkten erzielten günstigen Resultaten, auch heuer 100 Kronen pro Aktie auszahlen.

LAUFER

GÉPGYAR

Budapest VII.
Palotai-út 1511.
Telefon. 75-40.

Kötelpályák.
Kisvasutak.
Bányakocsik.

Die überschwemmte Salzgrube von Marosujvár. Von der überschwemmten Salzgrube wird das Wasser ohne Unterlass herausgepumpt. Jüngst wurden zwei weiteren grosskalibrigen Pumpen aufmontiert, so dass unvorhergesehene Ereignisse bei Seite gelegt, die Grube innerhalb eines Jahres von dem Wasser durchaus freigemacht sein dürfte. An der Oberfläche der Rudolfsgrube sind noch keinerlei Einsenkungen beobachtet worden und es ist auch nicht wahrscheinlich, dass dieselben späterhin stattfinden werden. Von den durch die Blätter veröffentlichten Einsenkungsnachrichten darf bloss denjenigen Glauben geschenkt werden, die sich auf die ausser Betrieb stehenden, alten Schächte beziehen. Mit der Ausfüllung dieser Senkungen wurde schon begonnen. Die Eisenbahnlinie die über die Grube fuhr, ist teilweise eingesunken. In der Nähe des Katastrophortes sind 2 Lokomotiven nebst 40 Waggons verschüttet worden. Selbe, die bereits freigemacht worden sind, werden nunmehr zu Transportierung der Erde vom Barcza-Gebirge verwendet. Trotz der intensiven Tätigkeit die bei der Ausfüllung entfaltet wird, dürfte diese Arbeit noch eine lange Reihe von Jahren in Anspruch nehmen. Die Beendigung der neuen Eisenbahnlinie, welche die Verbindung zur Eisenbahnstation herstellt, wird nicht lange auf sich warten lassen. Es werden schon die Schienen angeordnet und dürfte der Betrieb im Laufe dieses Monats anfangen. Die Absendung von Salz wird bald in einem noch grösseren Massstabe wiederaufgenommen werden. In der Grube Stephanie wird mit besonderem Eifer gearbeitet und grosse Mengen fertigen Materials harren der Verladung. Der Salz wird nur mittelst 2 Lastautos zur Eisenbahn befördert, was natürlich nicht hinreichend genug ist.

Die Jobbágyer Steinbruchs-Aktiengesellschaft (in Szolnok) hat gelegentlich ihrer 21-jährigen Generalversammlung ihr Grundkapital von 250.000 Kronen auf 320.000 erhöht und den Beschluss gefasst, die Steinbrüche von Pásztó und die Bazaltgrube von Mátra-szöllös nebst den respectiven kompletten Ausrüstungen käuflich zu übernehmen.

B. 156.423/1913—XV. szám.

Pályázati hirdetés.

Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános pályázatot hirdet a Ferenc József koronázási jubileumdíj (6) egyenként 600 koronás ipari díjára.

A kormányhatóságilag jóváhagyott alapítóokirat rendelkezései szerint a székesfőváros az alapítványi jutalombíjjal nem a bevégzett tehetségeket akarja megkoszorúzni, hanem támogatni kívánja azokat, akik az ipar terén rátermettségüknek már nyilvánvaló jelét adták, s akikről méltán feltehető, hogy ezzel az anyagi támogatással tehetségüket, képességüket és ismereteiket még inkább kifogják fejleszteni s ezáltal a magyar ipar felvirágoztatását fogják elősegíteni.

A díjakat a székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése által alakítandó bírálóbizottság ítéli oda.

A bírálóbizottságnak jogában áll határozathozatal előtt bármely szaktestület vagy szakegyesület véleményét meghallgatni.

A pályázat egyéb feltételeire nézve mindenben az alapítóokirat rendelkezései az irányadók.

Kívánatosnak tartaná a tanács, ha ezen jutalombíjjakra az ipar modern fejlődésében és fellendülésében fontos iparágak fiatalja is pályáznék.

Az alapítóokiratot a tanács ezzel a pályázati hirdetéssel együtt a „Fővárosi Közlöny”-nek három egymásután következő számában közzététi.

A pályázati hirdetés, valamint az alapítóokirat egyes példányait a közgazdasági (tanácsai XV.) ügyosztályban (IV., Városház-u. 16. sz. IV. em.) bárki díjmentesen megkaphatja.

Pályázók kérvényeiket, az alapítóokiratban kikötött feltételeket hiteles okmányokkal felszerelve legkésőbb 1914. évi január 31-ig a hivatalos órák alatt a tanácsai iktatóhivatalban (IV., Központi városháza, I. em. 114.) nyújtják be.

Az elkészítetten beérkező kérvényeket a tanács minden további tárgyalás mellőzésével visszaadja.

Kelt Budapesten, a székesfőváros tanácsának 1913. évi december 23. napján tartott üléséből.

Részvédlgyi Gyula s. k.,
h. polgármester.

OBERURSELI

motortársaság K. F.

Oberurseli-lokomotivok

benzin-, benzol- és spiritusz-üzemre.
Bánya-, mezői és rendezői vasutakra.
A legújabb bányarendőri előírásoknak megfelelőleg.

Wien VI/1 Gumpendorferstr. 72.

(1123/9)

Bányaiskolát jelesen végzett

10 évi üzemi gyakorlattal bíró, a szokásos országnyelveket beszélő egyén, ki a bányászati minden ágában jártas, bányafelméréseket önállóan végez, mindenfajta furó és réselő gépekkal dolgozik, az adminisztratív teendőiben jártas, megfelelő állást keres. — Szíves megkereséseket „Erélyes bányász” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

J. M. VOITH

ST.-PÖLTEN.

Teljes redukciós hajtás igen nagy áttételi viszonyoknál.

**Kedvező hatásfok 96—98%
Zajtalan járás.
Nagy üzembiztonság.**

Kettős csavaralaku nyilkerék

Wüst-féle szabadalom.

Magyarországon képviseli:

Székely Oszkár

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 43. Telefon: 99-84.

(992/13)